

Nyelvcsere utáni generációk Ismeretek és attitűdök egy közösség kétnyelvűségéhez kapcsolódóan

Havasi Zsuzsanna

Magyar Nyelvtudományi és Finnugor Intézet, Eötvös Loránd Tudományegyetem

havasizsuzsi4@gmail.com

A kétnyelvűséghez, nyelvcserehez kapcsolódóan sokat vizsgált szempont a különböző generációk nyelvválasztásának feltárása, amely a nyelvcsere fázisát is mutathatja instabil kétnyelvűség esetén. Vizsgálódásomban ezt a szempontot terjesztettem ki egy, a nyelvcsere végső fázisánál lévő beszélőközösségre, illetve kíséreltem meg a helyzetnek megfelelő interjúkérdéseket kialakítani, amelyekkel a már nem kétnyelvű közegben szocializálódott beszélők helyi kisebbségi kétnyelvűséghez való attitűdje világítható meg.

Kutatásomban a szociolingvisztikai interjú módszerével tártam fel a szlovák alaplakosságú, mára jellemzően magyar nyelvű pest megyei Péteri kétnyelvűségét; vizsgálódásom arra irányult, hogy egyes szlovák kifejezések, illetve a kétnyelvűségről való ismeretek és kapcsolódó attitűdök milyen mértékben hagyományozódnak a beszélőközösség tagjai között. Az interjút a közösségben használt szlovák kifejezéseket tartalmazó szókincstesztzel, valamint korábbi kutatásokból származó interjúrészletek megítéltetésével egészítettem ki, utóbbival téve vizsgálhatóvá, hogy a fiatalabb beszélők hogyan viszonyulnak az idősebb beszélők nyelvhasználatához.

Különböző generációkkal végzett csoportos interjúkból világossá vált, hogy az iskoláskorúakhoz nem jutottak el a helyi szlováksághoz kötődő ismeretek, a család nem képes – legtöbbször szándékai ellenére sem – átörökítő erőként működni, kirajzolódik azonban az iskola szerepvállalása.